

องค์การระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเรียกร้องให้ถอนการแจ้งความร้องทุกข์ คดีอาญาต่อนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนโดยทันที

แถลงการณ์ร่วมระหว่างคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ICJ) องค์การฮิวแมนไรท์วอตช์ และแอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2557 ระบุว่ารัฐบาลไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพไทยควรหยุดใช้กฎหมายหมิ่นประมาทโดยทันที ในการทำให้นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนต้องนั่งเงียบ

เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 กองทัพไทยแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาต่อนางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน และ มูลนิธิผสานวัฒนธรรม (มูลนิธิผสานฯ) จากกรณีที่มูลนิธิผสานฯ เรียกร้องให้มีการสอบสวนข้อกล่าวหาว่ามีการทำร้ายร่างกายผู้ถูกควบคุมตัว โดยแจ้งความขอหาหมิ่นประมาททำให้กรมทหารพรานที่ 41 จังหวัดยะลาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยต้อง “เสื่อมเสียชื่อเสียง”

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล ฮิวแมนไรท์วอตช์ และแอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล จึงร่วมกันเรียกร้องให้ถอนการแจ้งความร้องทุกข์ข้อกล่าวหาดังกล่าวโดยทันที

การแจ้งความร้องทุกข์ดังกล่าวเกิดหลังจากที่นางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ ส่งจดหมายเปิดผนึกลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2557 ถึงผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ภาค 4 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของไทย โดยนางสาวพรเพ็ญได้เรียกร้องให้มีการสอบสวนข้อกล่าวหาที่เจ้าหน้าที่ทหารได้ทุบตีชายคนหนึ่งอย่างรุนแรงระหว่างการจับกุม เมื่อเดือนเมษายน 2557 และระบุว่าหากข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็นความจริงก็จะถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมายไทยรวมทั้งอนุสัญญาต่อต้านการทรมานซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีด้วย

ต่อมาวันที่ 8 พฤษภาคม 2557 กอ.รมน. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมทหารพรานที่ 41 และหน่วยงานอื่น รวมทั้งแพทย์ที่ตรวจร่างกายผู้เสียหายที่ร้องเรียนว่าถูกทำร้าย ได้ออกคำแถลงชี้แจงว่าได้ทำการสอบสวนและพบว่าข้อกล่าวหาที่ว่ามีการทำร้ายร่างกายนั้นไม่เป็นความจริง ทั้งคำแถลงยังกล่าวอีกว่ามูลนิธิผสานวัฒนธรรมจะต้องรับผิดชอบต่อการบิดเบือนความจริงและเผยแพร่ข้อความเท็จสู่สาธารณะโดยเจตนา

ทั้งนี้ กรณีนี้ถือเป็นกรณีที่สองภายในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ที่กองทัพไทยใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้ในทางที่ผิด เพื่อข่มขู่คุกคามนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนที่ทำงานในการติดตามและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยในเดือนธันวาคมปี 2556 กองทัพเรือไทยได้ยื่นฟ้องกรณีบรรณาธิการเว็บไซต์ข่าวของประเทศไทย “ภูเก็ตหวาน” โดยกล่าวหาว่าเป็นการหมิ่นประมาทและกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์) โดยการผลิตซ้ำซึ่งข้อความบางส่วนจากบทความที่ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ ของสำนักข่าวรอยเตอร์เกี่ยวกับการกล่าวหาว่ามีการลักลอบนำเข้าและการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา ชนกลุ่มน้อยในประเทศเมียนมาร์ที่เผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและความรุนแรง

การแจ้งความร้องทุกข์คดีอาญาต่อนางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติและมูลนิธิผสานวัฒนธรรมถือเป็นการโจมตีการทำงานในฐานะนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและเป็นการคุกคามต่อสิทธิในเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่ทำงานเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ ยังเป็นการละเมิดสิทธิของผู้เสียหายที่ถูกปฏิบัติอย่างทารุณโหดร้ายที่จะได้รับการสืบสวนสอบสวนในข้อร้องเรียนดังกล่าวอย่างทันทั่วทั้งที่เป็นอิสระ และมีความเป็นกลาง โดยปราศจากการถูกข่มขู่คุกคาม ซึ่งสิทธิดังกล่าวได้รับการรับรองไว้ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีด้วย

มูลนิธิผสานวัฒนธรรมเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 ซึ่งได้อุทิศทรัพยากรส่วนใหญ่ในการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 เป็นต้นมา โดยการติดตามและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาเรื่องการทรมานและการปฏิบัติที่ทารุณโหดร้ายและการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรงอื่นๆ ทั้งนี้นางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทยด้วย

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ICJ) ฮิวแมนไรท์วอทช์ และแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เน้นย้ำว่า เจ้าหน้าที่รัฐของไทยมีหน้าที่ในการให้ความเชื่อมั่นว่าบุคคลทุกคนและองค์กรต่างๆ ที่ทำงานปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน จะสามารถทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการทำงาน

ข้อมูลพื้นฐาน

สิทธิในการร้องเรียนเกี่ยวกับการทรมานและการปฏิบัติที่ทารุณโหดร้ายอื่นๆ และสิทธิที่จะได้รับการสืบสวนสอบสวนข้อร้องเรียนนั้นอย่างทันที่และด้วยความเป็นกลาง ได้รับการรับรองภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ได้แก่ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ประเทศไทยถูกวิจารณ์ในเดือนพฤษภาคม 2557 เกี่ยวกับความล้มเหลวในการให้ความเคารพต่อสิทธิดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติได้แสดงออกถึงข้อกังวลว่า “มีข้อกล่าวหาจำนวนมากและสอดคล้องกันว่าการกระทำตอบโต้อย่างร้ายแรงและคุกคามนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน และญาติผู้เสียหาย ซึ่งเป็นการโจมตีทางวาจาและทางร่างกาย การบังคับให้สูญหาย และการวิสามัญฆาตกรรม เช่นเดียวกับการขาดการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนข้อกล่าวหาดังกล่าวด้วย”

คณะกรรมการให้คำแนะนำว่า “ประเทศไทยควรมีมาตรการที่จำเป็นในการ (ก) ยับยั้งซึ่งการคุกคามและโจมตีนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนโดยทันที (ข) มีการสอบสวนอย่างเป็นระบบต่อการข่มขู่ การคุกคาม และโจมตีโดยมุ่งที่จะดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำผิด และรับประกันว่าจะมีการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพแก่เหยื่อและครอบครัวของเหยื่อ”

นอกจากนี้ ในข้อ 1 ของปฏิญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยนักต่อสู้สิทธิมนุษยชน ได้บัญญัติถึงมาตรฐานทางสากลสำหรับคุ้มครองบุคคลที่ทำงานในการปกป้อง คุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยยืนยันว่า “ทุกคนในฐานะปัจเจกชนและโดยรวมกับผู้อื่นมีสิทธิในการส่งเสริมและต่อสู้เพื่อการคุ้มครองและตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในระดับชาติและระหว่างประเทศ”

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ให้การรับรองภายใต้ข้อ 19 ระบุว่าเสรีภาพในการแสดงออกโดยอิสระซึ่งรวมถึงสิทธิในการบอกกล่าวข้อมูลด้วย คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติซึ่งทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ของรัฐต่างๆ ได้แสดงความกังวลถึงการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทในทางที่ผิดโดยการทำให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกลายเป็นความผิดทางอาญา และกล่าวว่ากฎหมายดังกล่าวไม่ควรถูกนำมาใช้เมื่อการแสดงออกนั้นเกิดขึ้นโดยปราศจากเจตนาร้ายและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล

นายเอียน เซย์เดอร์แมน ผู้อำนวยการด้านกฎหมายและนโยบาย คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล สำนักงานเจนีวา โทร. + 41 22 979 3837, e-mail: ian.seiderman@icj.org

องค์การฮิวแมนไรท์วอทช์

สำนักงานซานฟรานซิสโก นายแบรด อัดัมส์ โทร. +1-347-463-3531, e-mail: adamsb@hrw.org

สำนักงานวอชิงตัน ดีซี นายจอห์น ชิฟตัน โทร. +1-646-479-2499, e-mail : or_siftonj@hrw.org

องค์การแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

สำนักงานลอนดอน นายริชาร์ด เบนเนตต์ ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โทร. +44 7432 633 679, e-mail : richard.bennett@amnesty.org